

חיפה: 6:07 מוקדם: 5:57

כל שבוע

תוספת שבת

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

השבת זה פרשת ההפסקה בין קללות פר' כי תבוא לר"ה, ונכתב בקללות: תחת "אשר" לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה, (כח מז) והביא רבי שלמה לונשטין שליט"א: שידוע הספרי בפרשת בעהלותך ששבת נקרא יום שמחתכם ולכן כתוב גם ישמחו במלכותך שומרי שבת, כיון שבשבת יש דין שמחה מיוחדת, והנה

כתב אור חדש מעשה באחד שפגעו אנסים בלילה ורצו להורגו, וביקש שיניחו לו לעשות מצוה א' קודם מותו והלבנה היתה בחידושה וקדשה "בכוונה גדולה" ונעשה לו נס כשדילג ג"פ כמנהג (א.ה. כשם שאני רוקד כנגדך) ונשאו הרות וניצול מהם, גם שמעתי שמי שיקדש הלבנה מיום שחידשה שוב לא ידאג שימות באותו חודש מאותו יום ואילך, עכ"ל.

הרמ"א בס' תר"ב כתב: אין מקשין הלבנה עד מוצאי יו"כ, ומסבירו המשנ"ב שצריך שיהיה מבושם ובשמחה, אבל הביא דעת הגר"א שיותר טוב להקדים שמצוה זו תכריעוהו לזכות, (ע"ש) והביא שם הבאר היטב ס"ק ד: וז"ל וכתב הלבוש ואני שמעתי שאדרבא טוב שיקדשו אותה כדי שתבוא מצוה זו ותוסיף על זכויותינו,

ועל חידוש המהרש"א שיש לשתות במוצ"ש דוקא חמין שהוחמו במוצ"ש, והוא מפני כבוד השבת.

"חמין במוצ"ש מלוגמא" (רפואה), והקפיד שיהיה דווקא חמין שהורתחו במוצ"ש, (ולא מקודם השבת) ואמר שדוקא באופן זה יש סגולת הגמ' שזה רפואה, (עלון דרשו 343)

ואכן כך כתב המהרש"א בשבת בד"ה פת חמה וז"ל: וטעם הדבר
דיש לכבד השבת בסעודת לוויה בדבר חדש שנתחממם אחר דיש
לכבד השבת ליהנות ממנו שהיה אסור בו ביום חמין ופת חמה,
וקרוב לזה ברכת מאורי האש במוצ"ש וביום הכיפורים על הנר
שהוא דבר שנתחדש ליהנות בו עתה שהיה אסור בו ביום שבת
העבר ומשום דרוב אכילות ומשקין בשבת קרים, רע לחולים
קאמר דהחמין בסעודת לוויה במוצ"ש הם רפואה כמו מלוגמא,
עכ"ל.

המטה אפרים סי' תרב סעי' מז כותב: לגבי מוצאי שבת שובה שיקפיד יותר על סעודת מלוה מלכה בפת, וז"ל: יסדר שולחנו בפריסת מפה במוצ"ש כדי ללות השבת ויאכל עכ"פ כזית פת ואע"פ שבשאר ימים אינו מסדר שולחנו רק מקיים סעודת מוצ"ש במיני תרגימא או פירות מ"מ בימים אלו יש להדר על כל מצוה ומצוה ביתר שאת... ובאלף למטה כתב שגם ידליק נרות כמו בליל שבת, ויהדר הסעודה בבשר או שאר תבשילין, ונכון שלא לעסוק במלאכה בקבע עד שיקיים סעודה זו, ועכ"פ עד חצות יש קדושת שבת, והביא הגמ' שבת קיט: שבמוצ"ש רפואה לשתות ולרחוץ בחמין. (ע"ש) ומרן הגר"ח פ"י שיינברג זצוק"ל נהג לשתות משקה חם במוצ"ש, ולפני שתיתו אמר ג' פעמים את לשון הגמ'

אחד המעשים הנפלאים עם מרן החפץ חיים זי"ע"א שהביא רפואה בזכות תוספת שבת לרגל יומא דהילולא שחל השבוע בכ"ד אלול

בעזר השם לביתו מוקדם, הרבה לפני כניסת השבת.
בחצות יום ערב שבת קודש, כשחזר הרב קפלן מלימודיו
שבהיכל הישיבה, כדי להכין את עצמו לקראת שבת מלכתא,
והנה בעלת הבית דואגת ולחוצה מאוד. בכל כמה דקות יצאה
החוצה לבדוק האם בעלה כבר מגיע הביתה, והיתה בצער
ובמתח קשה. לאחר שביקשה ממנו כמה פעמים שיצא לבדוק
אם אכן בעלה כבר מגיע, וראה עד מה גדולה דאגתה, התפלא
קצת בדבר. הוא שאל אותה: "מה פשר הפחד והבהלה הגדולה?
הרי עוד היום גדול, ועד כניסת השבת יש עוד יותר משש שעות,
ומדוע את נלחצת כל כך?"

בתגובה, היה בפיה של האשה סיפור מפעים: שנים רבות המתינו היא ובעלה לפרי בטן, ובסופן זכו לחבוק בן, בשעה טובה ומוצלחת. לדאבון ליבם, התגלה כי הילוד סובל ממום קשה - נקב בלב. לאחר שדרשו בטובי הרופאים ובגדולי המומחים, בלי

סיפר הגר"ש קפלן זצ"ל רבה של צפת בצעירותו למד הרב קפלן בשיבת 'מיר' המעטירה שבליטא. כמנהג הימים ההם היו בחורי הישיבה מפוזרים בבתי בעלי הבתים שבעיירה, שם היו מתאכסנים ומסודרים באכילת 'ימים' [טעג] כנודע.

בעל האכסניה של הרב קפלן היה יהודי אמיד, סוחר ובעל בעמיו, אשר היה יוצא לרגל מסחרו להשתתף בירידים השונים שהתקיימו לעיתים תכופות בערים השונות. פעם אחת נודע לו על 'יריד' טוב המתקיים באחת העיירות הסמוכות ביום שישי. הוא שיער שניתן להרוויח באותו יריד רווח הגון, מאחר שאף אחד מן הסוחרים שביקשו להשתתף בו, לא התעסק בסוד הסחורה שלו, ובהעדר תחרות יוכל להרוויח שם יפה מאד.

אשתו בעלת הבית היססה בדבר, שמא ימשך שעות רבות במסחר שבשוק, ולא יספיק לחזור הביתה בעוד מועד לפני השבת, אך הוא הרגיעה, והבטיח שיעזוב את המקום בעוד מועד, ויגיע

לחסוך שום מאמץ וממון, קבעו הללו פה אחד כי אין כל דרך להצילו, וכי אין לו שום סיכוי לחיות.

למשמע אבחנה נוראה זו נטלו את התינוק ונסעו לראדין, אל רבן של ישראל, מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל. היה זה בשנותיו האחרונות, ובזקנותו המופלגת היה כבר כבד שמיעה ותשוש ביותר. אי לכך לא ניתן לציבור הרחב להיכנס אליו כמו בשנים הקודמות - אנשי ביתו עמדו בתוקף על כך שאיש לא יפריענו ולא יטרידנו.

ההורים עמדו עם תינוקם מחוץ לביתו של הצדיק אובדי עצות, ולשמחתם הזדמן לפתע למקום אחד מנכדיו של ה'חפץ חיים' שהכירם, מאחר שכאשר למד בצעירותו בישיבת 'מיר' שהה בביתם תקופה ארוכה. כראותו אותם עומדים כך ברחובה של ראדין, וכשמעו את סיבת בואם, הוביל אותם לדלת אחורית נסתרת שבאחורי הבית, והכניסם פנימה. הנכד התקרב אל כסאו של הצדיק ותינה באזני זקנו בקול רם את הצרה הגדולה שפקדה אותם.

נענה ה'חפץ חיים' ואמר בפה רך ובנעימות: "קינדער לעבן! [בנים יקרים!] למה לכם לבקש את ברכתך? הרי שבת קודש היא מקור הברכה! קבלו נא על עצמכם להכניס את השבת מוקדם יותר ולהוסיף בהידור תוספת שבת, ובזה תקבלו את הברכה מן השבת עצמה!" [כמו שאמר רבי מאיר בעל הנס להדיא בפרק קמא דשבת (יב): "יכולה היא שתרחם", עיין שם במפרשים]. ואכן, קיבלו ההורים על עצמם תוספת שבת בשעה מוקדמת.

לאחר תקופה באו לביקורת לפרופסור שטיפל בילד לאחר

הלידה, ואשר קבע באופן נחרץ כי אין שום סיכוי שהילד יחיה. הוא ערך לו שוב בדיקות מקיפות ומדוקדקות, ולאחר שכל הממצאים היו תקינים לחלוטין, והפעוט נמצא בריא בלא מום, טען הרופא שאין זה אותו ילד שבו טיפל - הם החליפוהו בילד אחר!

סיפרה לו האם את דבר הברכה שקיבלו מה'חפץ חיים' בזכות שמירת השבת. נענה הרופא ואמר: "עתה הכל מובן! דעו לכם נאמנה, שעוסק אני במקצוע הרפואה זה עשרות בשנים - הבעיה מוכרת לי ככף ידי, ואין שום אפשרות טבעית שיוכל אדם לחיות לאורך שנים בלב נקוב! הרי אחת מ"ח טרפות היא 'נקב הלב' (חולין מב. יורה דעה סימן מ סעיף א). ברם, ה'חפץ חיים' אינו כפוף לספרי הרפואה - הוא ממשיך רפואות באופן אחר לגמרי, לפי טבעי הנשמה - שורש חיות ובריאות הגוף. בתורתו מוצא הוא את התרופות הנצרכות לכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים, התלויים ועומדים ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. משם המשיך בכח השבת ובכח הצדיקים רפואה ובריאות נסית למעלה מדרך הטבע עבור ילד זה!".

"ברוך השם", ציינה האשה באזני הבחור [הלא הוא לימים הרב קפלן], "הילד חי וקיים כאחד האדם ואינו יודע שום חולי ומחסור. מאז מקפידים אנו עד מאד על שמירת קבלה זו שצוה לנו ה'חפץ חיים' זצוק"ל, בידענו נאמנה שבכך זוכים אנו לשמירת ילדינו על ידי השבת. לפיכך, הסבירה, "דאוגה אני עכשיו ולחוצה מאד, שיספיק בעלי לחזור מן היריד בשעה מוקדמת, כדי שיספיק להתכונן כראוי, ולסיים את כל הכנותיו לשבת קודש בשעה היעודה לנו לקבלת פני שבת מלכתא!".

"המשגיח רבי יחזקאל לוונשטיין זצוק"ל היה מכריז מידי שנה: "שני שבתות האחרונות של השנה מתקנים את כל השנה"

מרן המשגיח הגר"י לוונשטיין זיע"א אמר בשיתות הכנה לימי הדין וז"ל: "תחילה עלינו לקבל ע"ע לקבל את השבת בזמן כראוי, ולא כפי שאנו נוהגים עתה שבעת שהנני הולך לקבלת שבת בישיבה הריני רואה ציבור גדול המתפללים תפילת מנחה. וכי ראוי הדבר לבני תורה להכנס לשבת באיחור? ובוודאי מחובתנו להקדים בכניסת השבת. ..."

בדיבור בשבת שהלא שנינו "בקושי התירו לומר שלום בשבת" (ירושלמי פט"ו שבת) ועל אחת כמה וכמה דברים בטלים בשבת שודאי איסור גמור הם.

חמור ביותר הם אלו שאינם דואגים וחוששים כלל וכביכול חושבים ששלום יהיה להם, ועונשם שהקב"ה אינו סולח להם ומוחה שמם מתחת השמים, וא"כ העיקר עלינו להשתדל שיהיה לנו לכל הפחות איזה הרגש בפחד יום הדין, וכאשר יחזק את יסודות האמונה תבוא היראה בקרבו ויש לו תקוה לזכות בדין, וממילא כאשר נתבאר שהחזיק בשמירת שבת מחזקת ומשרישה אמונה בלבנו ודאי שזו אחת מן הדרכים הראויים להכנה למשפט.

דברי ביאור בדברי הרא"ש בענין הזהירות על שמירת שבת והקדמת תפילת מנחה בערבי שבתות מהגה"ג רבי בנימין זילבר זצוק"ל נלב"ע כ"ה אלול תשס"ח
ומגאב"ד אנגווער הגאון הגדול רבי מנשה קליין זצוק"ל בעל "משנה הלכות" נלב"ע ער"ה תשע"ב

"אז נדברו: רואים מהרא"ש ומהמשנ"ב שלכתחילה יש לגמור מנחה בערב שבת 20 דק' לפני השקיעה!!!

דברי הגרבי"י זילבר זצ"ל בספרו "מקור החיים" על הרא"ש: ויקדים להתפלל [טוש"ע או"ח סי' רסא] פי' לפי דמצווה לקבל שבת מבעוד יום, לפי' יקדים להתפלל מנחה, דאם יקבל עליו

בספרו "דרך ישרה" על האורחות חיים מהרא"ש (אות י"ט) וז"ל הרא"ש: "שלא יכניס עצמו בספק חשיכה, ויזהיר בני ביתו על שמירת שבת, ויקדים להתפלל ערב שבת תפילת המנחה כדי שיקבל עליו השבת מבעוד יום"

וכתב ע"ז הגה"ג רבי בנימין יהושע זילבר זצוק"ל בעל שו"ת

שבת לא יוכל להתפלל עוד מנחה, וכן נפסק באו"ח סי' רס"ג סע' ט"ו, ועיי"ש במ"ב ס"ק מ"ג בשם אחרונים דאשה המדלקת הנרות תתפלל מנחה תחלה דהואיל דהיא מקבלת שבת בהדלקה שוב אי אפשר להתפלל תפלה של חול.

והנה מבואר בדברי רבינו דמצות תוספת שבת אינו מקיים ע"י פרישה מהמלאכות אסורות גרידא אלא שצריך גם בפירוש לקבל עליו שבת ע"י אמירת מזמור שיר ליום השבת, או אמירת ברכו כמוש"כ המ"ב באו"ח סי' רס"א ס"ק כ"א.

וכהיום הרבה מקילין ומתפללין תפלת מנחה לאחר שקה"ח ולא שפיר עבדי אפילו כל ימות השבוע, כמו שפסק המ"ב בסי' רל"ג ס"ק י"ד וז"ל ודע דאף שמהמחבר והרמ"א משמע דלדידן דנוהגים להתפלל מעריב אחר צה"כ מותר להתפלל אפילו אחר שקיעה עד סמוך לצה"כ יש פוסקים (ש"ג ולבוש ול"ח וגר"א בסי' רס"א) רבים שחולקים בזה ודעתם שתפלת המנחה הוא רק קודם שקיעת החמה ולכן לכתחילה צריך כל אדם ליזהר להתפלל קודם שקיעת החמה דוקא דהיינו שיגמור תפלתו בעוד שלא נתכסה השמש מעיניו [וה"ה עם השקיעה ממש ש"ד אלא לפי שקשה לצמצם כ"כ] ומוטב להתפלל בזמנה ביחידות מלהתפלל אחר כך בצבור ובדיעבד יכול לסמוך על דעת המקילים להתפלל אחר שקיעה עד רבע שעה קודם צה"כ עכ"ל ושם כתב עוד אכסם אם כבר נראו כוכבים כבר עבר זמן מנחה בודאי אפילו שני כוכבים שהוא בין השמשות ובעו"ה ראיתי אנשים שהורגלו להתפלל מנחה זמן הרבה אחר השקיעה עד ממש שהכסיף אדמומית החמה דזהו ודאי שלא כדין עכ"ד.

וא"כ מה שכ' רבינו להתפלל מנחה מבעוד יום אף שתמיד הוא צריך להתפלל מבעוד יום כאמור משום דבשאר ימות החול, הוא יכול לגמור התפילה עם השקיעה ממש, אבל בע"ש הוא צריך להקדים יותר ולגמור התפלה כשהחמה זורחת עוד. ולפמ"ש המ"ב בסי' רס"א ס"ק כ"ג דלכתחילה יש לפרוש חצי שעה או עכ"פ שליש שעה קודם התחלת השקיעה דהיינו משעה שהחמה נתכסה מעיניו, דבזה יוצא גם שיטת ר"א ממיץ [כמוש"כ הב"ח דהמנהג הקהלות מאז להחמיר כשיטתו ומובא בבה"ל שם] וא"כ נכון להתפלל קודם זמן זה ולקבל עליו שבת שזה עיקר מצות תוספת שבת, וא"צ להמתין עד שיאמרו הצבור מזמור שיר ליום השבת, אלא תכף כשמסיים מנחה יאמר שהוא מקבל עליו שבת, ודע שגם בערב יו"ט הוא צריך להתפלל מנחה מבעוד יום ולפרוש מהמלאכות אסורות ויקבל ויאמר שהוא מקבל עליו קדושת יו"ט וכן מבואר בד"ר באות ס"ט ובזה הרבה נכשלין בו.

ולולא דברי המ"ב יש מקום לומר דאין מצות שבת תלוי בקבלת שבת. אלא במה שפורש עצמו ממלאכות האסורות מקיים מצות תוספת שבת, אע"פ שלשאר דברים עדיין אצלו חול כמו לענין תפלת מנחה, וכן יש להוכיח מת' כתובות דף מ"ז א' כתבו דשמחת בחגך ולא באשתך מותר בתוספת שבת, ודברי רבינו כאן הוא לא ממצות תוספת שבת אלא זה מצוה אחרת דילפינן מהא דרב צלי של שבת בערב שבת (ברכות כ"ז) דמצוה לקבל עליו שבת מבעוד יום, והארכת בזה בחי' על שבת (כת"י), והסברא נותנת כהמ"ב דכיון דילפי' משבתון שבות, א"כ אין

מצות תוספת שבת מתקיימת אא"כ שיתוסף זמן שיהא עליו איסור מלאכה דומיא דיום שבת עצמו והיינו ע"י הקבלה. והיאך שנאמר בכוונת רבינו מ"מ למעשה חלילה לזוז מדבריו, ולהקל בזה, שהוא היה רבן של ישראל, אשר מפיו אנו חייין ומשמע דלאו ממילי דחסידות היא אלא דין גמור הוא. ובשע"ת סי' רל"ה כתב וז"ל וכתבו בשם האר"י ז"ל שהיה נזהר שלא להתפלל מנחה אלא עם שקה"ח אפי' בע"ש. הרי שלא כתב בשעת שקה"ח או לאחר שקה"ח אלא "עם שקה"ח" והוי כההיא דשבת דף י"ב ב' עם חשכה דר"ל סמוך לחשכה כמבואר בש"ע סי' רנ"ב.

ושו"ר בד"ר ברכות כ"ז ב' וז"ל רב צלי של שבת בע"ש מפלג המנחה ולמעלה ולאחר יציאת הכוכבים היה קורא ק"ש בעונתה ואע"פ שלא היה סומך גאולה לתפלה כיון שהיא מכוין למצוה להוסיף מחול על הקודש לא חייש לסמיכה עכ"ל הרי מפורש דמצות צוספת שבת הוא דוקא ע"י קבלה, וכן מוכח מתר"י שם, ויש לדחות מהתר"י דנהי דקבלת שבת תלוי בתוספת שבת, אבל אין תוספת שבת תלוי בקבלת שבת. ומהא דמתפלל של מוצאי שבת בשבת אין ראי' להיפך עיי"ש בתו' ורא"ש דדוקא במקום אונס מותר, ואדרבה נראה מהתו' שם ד"ה צלי ראי' לדברינו. ואם נאמר שיש חילוק בין דאורייתא לדרבנן יהא נוחא יותר ואין כאן סתירה מדברי התו' עם מש"כ בכתובות מ"ו א. ואכמ"ל. ודו"ק ע' השמטה.

וכתב ע"ז גאב"ד אנגווער צוק"ל

וז"ל: ויקדים להתפלל ערב שבת תפילת המנחה כדי שיקבל עליו השבת מבעוד יום, נראה כיון דקיי"ל תוספת שבת דאורייתא כמו שכתבו התוס' ועיי"ן ר"ה ט. ואם יאחר תפילת מנחה לא יוכל לקבל שבת דאין מקבלין השבת קודם תפילת המנחה, עיין שו"ע סי' רס"ג סעיף ט"ו וכיון דצריך לקבל שבת קודם צריך להקדים תפילת המנחה.

ובהמשך דבריו כתב וז"ל: ובמקוה"ח (א.ה. הגר"י זילבר זצ"ל) דייק מדברי רבינו דמצות תוס' שבת אינו מקיים ע"י פרישה ממלאכות אסורות גרידא אלא בעי לקבל עליו בפירוש ע"י אמירת מזמור שיר ליום השבת, ולפענ"ד אינו מוכרח דיש לומר כוונת רבינו דווקא שיתפלל קודם מנחה דכל שלא התפלל מנחה הו"ל כמתכוון בפירוש שלא יחול עליו שבת, שהרי רוצה עדיין בתפילת מנחה, אבל מאחר שהתפלל ממילא חל עליו קדושת שבת, ובפרט שבכיון התפלל מנחה קודם יותר מבחול... (ע"ש)

עכ"פ רואים מדבריו שאכן חלק הגר"מ קליין זצ"ל על דברי הגר"י זילבר זצ"ל בספרו על האורחות חיים לרא"ש שלמד בדעת המשנה ברורה שיש לפרוש ממלאכה כחצי שעה או שליש שעה לפני השקיעה, וסבר שלכן יש לגמור מנחה ולקבל שבת בפה לפחות 20 דק' לפני השקיעה! (עיין בספרו בהרחבה), אבל הסכים עמו שכשמתאחר בתפילת מנחה סמוך ממש לשקיעה, מפסיד מצווה דאורייתא של תוספת שבת!!!, וכן כתב מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל בשבט הלוי סימן נ' צ"ע על המתפללים מנחה בזמן בין השמשות ע"ש. (ואכן אצלו התפללו 30 דק' לפני השקיעה!)

עובדות נפלאות מהגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א במעלת "תוספת שבת".

רבי מאיר ממיר הגיע לפניו בשליחות אסיפת נכבדים מעיר מינסק עם מכתב בנדון, באותה שעה החזיק בידו ספר תהלים

מסופר כי בימיו של הס"ק מהר"מ מלעכאוויטש זי"ע יצא פעם קול שנגזרה גזירה לגייס בחורי ישראל לצבא הגויים, ותלמידו

דהוה עם זקינו הרה"ק הרידב"ז זי"ע (בסוף ימיו היה רבה של צפת), שבעת שכהן כרבה של העיר סלוצק המעטירה, חלה מאד ושכב על ערש דווי,

באחד הימים נרדם הרב וירא בחלומו שחברי בי"ד של מעלה יושבים ודנים אותו, והנה עומדים הם לפסוק שעליו להסתלק מן העולם, בראותו כן, החל הרידב"ז להתחנן על נפשו שישאירוהו בהאי עלמא כי עומד הוא באמצע כתיבת ביאורו על הירושלמי, ובאם יעלוהו לשמי רום לא יצא החיבור לאור עולם, אך מן השמים ענוהו, שיבוא אחר וישלים את החיבור, הוסיף הרידב"ז לומר שהוא עומד לימין הרבה אלמנות ויתומים לפרנסם ולספק להם את כל צרכיהם, ומי יתן להם אכלם אחר שהוא יסתלק מן העולם, ענו לו, בוא יבואו שני 'בעלי חסד' תחתיו והם יעזרו לאלמנות. עד שעמד הרידב"ז ואמר הרי מ'ליל שיש' כבר פרושה המפה על שולחני לכבוד שבת קודש, ואני וביתי מקבלים את השבת בעוד היום גדול בתוספת הראויה לשמה, כשמוע כן הדיינים בבית דין של מעלה, פסקו, שבזכות זה ישאר בעולם הזה עוד שנים רבות, ואכן זכה לסיים את חיבורו על הירושלמי ואף לעלות לארץ הקודש ולכהן כרבה של צפת.

באדיבות מערכת "באר הפרשה".

של רבו הרה"ק רבי שלמה מקארלין והלך זמן מה בחדרו אנה ואנה, עד שלבסוף אמר להם - אמור לבאי האסיפה שאם יקבלו על עצמם לפעול בליטא שיקדימו לקבל שבת בב' שעות אני מקבל עלי לבטל כל הגזירות מישראל (תורת אבות עמו' רפא).

ומכל מקום יש להוסיף שכל רגע ורגע של תוספת שבת חשוב הוא לאין ערוך, וכך נראה בדברי רבי האי גאון (עיי' שערי תשובה או"ח רצ"ג סק"ב) שאמר שיש בידו 'קבלה דמנסי' (קבלה בדוקה ומנוסה) שבאם ימשוך אדם את תיבות 'ברוך ה' המבורך לעולם ועד' בתפילת ערבית של מוצאי מנוחה, אזי יראה הצלחה רבה משך ימות החול.

ובטעם הדבר איתא ברמ"א (שם סעי' ג') שבזה שהינו מאריך עוד ב'ברכו' שבין יום השביעי לששת ימי המעשה, הרי הוא מוסיף מחול על הקודש וממשיך את קדושת השבת עוד מעט קט ועל כך הוא זוכה בכל ימות השבוע לברכה והצלחה. אמור מעתה, כמה יש ביד האדם להאריך בתיבות הללו... וראה כמה גדול שכרו - שיזכה לברכה והצלחה בכל מעשה ידיו. וגדול כוחה של 'תוספת שבת' להושיע מכל צרה שלא תבוא.

בעניין זה סיפר הגאון הגדול רבי יחזקאל אברמסקי זי"ע מאי

דברי חיזוק לקראת השבת האחרונה של השנה

מתוך הספר 'אני לדודי' בעניני עבודת הימים האדירים, מכת"ק של הגאון הצדיק רבי שריה דבליצקי זצוק"ל

ועוד בענין במעשה, להתנהג כפי מה שכתב במרגניתא טבא (להגה"ק ר' יהונתן וואלינר זצ"ל אות ל') שלא להזיז ידיו בשבת ויו"ט ובמועד לשום פעולה אם לא יחקור מתחלה וישים אל לבו אם אין בו חשש איסור חילול שבת ויו"ט ומועד ח"ו, ע"כ.

ובמחשבה - לפי מ"ש בספר רזא דעובדא (עמ' ס"ג) שאי אפשר להיות יהודי כראוי אלא כשיחשוב בכל יום שהיום ר"ה וכל שבת קודש שהיום הוא יוה"כ פ, ע"כ. ואם כן ביוה"כ פ בודאי כל אחד אינו מרים ידיו לשום פעולה מבלי שיחקור אם אין בזה חשש חילול יוה"כ פ, וא"כ גם בשב"ק לא לשכוח כרגע מקדושת היום,

וכמו שכתב במרגניתא טבא (שם אות ל"א) וז"ל: לעלות בכל שבת במחשבתו קדושת היום ולא ישכח בו כמ"ש זכור וכו', ע"כ. וכן האריך בזה במנחת שבת (סי' ע"ב ס"ק א') משם כמה וכמה ספרי יראים לבל יסיח דעתו מקדושת ומורא השבת ק"ו מתפילין, ואבוהון דכולהו הוא היראים (סי' ת') שכתב כן דיש מצוה מן התורה לירא מן השבת שיחשוב אדם בלבבו לכבד את השבת ולשמור אותו ולהיות חרד על הדבר וכו'.

ובדיבור - לשמור שלא ידבר שיחת חולין בשב"ק, ובאמת כל הספרים מלאים מאיסור זה שכמעט ונשכח ואין זה ממידת חסידות אלא מדינא לשיטת גדולי הראשונים.

ומה מאושר האדם כשעדיין השבת האחרונה לפניו, שעל ידה יכול לזכות בדין, כי חז"ל אמרו כל המשמר שבת כהלכתו וכו' מוחלין לו על כל עוונותיו, וגם אמרו כל המתפלל בער"ש ואומר 'ויכול' שני מלאכי השרת וכו' ואומרים לו וסר עוונך וחסאתך תכופר.

הנה אנחנו עומדים היום סמוכים ונראים ליום הדין הגדול והנורא, ואף אם עברו כבר רוב ימי האלול הקדושים ולא חזרנו בהם בתשובה כפי הצורך וכפי הערך שהיינו צריכים לחזור, אבל עכ"פ הרי עוד עצה אחת נפלאה בדינו, שעל ידה נוכל בעזרה"י לזכות בדין ולזכות ממילא גם את כל היצירה כולה - והוא ענין שמירת שב"ק זה העומד לפנינו, בכל הפרטים. דהרי חז"ל הבטיחונו (בשבת ק"ח ב') כל השומר שבת כהלכתו אפי' עבד ע"ז כדורו של אנוש מוחלין לו על כל עוונותיו, והרי אותה אנו מבקשים וא"כ יש לנו עצה טובה שעל ידה נכנס זכאים ליום הדין - אבל חז"ל הדגישו בזה "כהלכתו",

ועל כן צריכים אנו עכ"פ בשבת זו בכדי לזכות למחילת כל העוונות, לשום את כל מחשבותינו שתהיה באמת שמירה זו כהלכתה ממש. וזה כולל שמירת שבת במעשה בדיבור ובמחשבה.

הא כיצד, במעשה - להחמיר באיסורי שבת בכל מאי דאפשר כחומרת כל הפוסקים, וכתב המנחת שבת (בהקדמה שם, וכן בסי' ע"ב סוס"ק ט"ז) שהרב הקדוש מבארדיטשוב בעל קדושת לוי זצ"ל היה מחמיר בהלכות שבת מאד, ושם בהקדמה כתב עוד וז"ל: ועיין במנ"ש בפנים (סי' ע"ב ס"ק כ') מה שהביא בשם השל"ה הקדוש דבשבת צריך להחמיר יותר בספיקא דספיקא באיסורים וכו' עיי"ש. ואם כן מכל שכן דראוי להחמיר בספיקא דספיקא בענין הנוגע לחשש חילול שבת וכו', ע"כ. ואף דהפוסקים כתבו להחמיר כגון דא בשבת תשובה, וכמ"ש בכף החיים (סי' תר"ב סק"ח), מכל מקום גם בשבת זו הדבר צריך למאד.